

PŘEDMLUVA

Málokterá žena vstupuje do partnerství či manželství s tím, že si vybrala svého muže špatně. Na začátku vztahu zažívá s milovaným člověkem krásné chvíle, plánuje s ním společný život a rodinu. Cítí se zaskočená, když vášnivá objetí, květiny a romantické procházky najednou vystřídají urážky, ponižování a výbuchy nezvladatelného vzteku ze strany partnera. Některé ženy dají v případě prvních varovných signálů jasně najevo: takhle se ke mně nechovej! Jiné po prvním incidentu odcházejí, ale většina zamilovaných žen, stejně jako hlavní postava této knihy, ve vztahu zůstává a násilné chování muže omlouvá. Věří, že na vině jsou ony samy, a když se napraví, změní se i partner. Narůstající napětí se snaží řešit smířlivostí, jen aby se vyhnuly agresí. Přesto stačí partnerovi málo, aby vyvolal další incident. Bludný kruh se uzavírá: výčitky, nadávky, bití, květina „na usmířenou“, „líbánky“ a strohé konstatování, že si „stejně za všechno může sama“... Stejný scénář se opakuje celé týdny, měsíce i roky.

Nejsou výjimkou ženy, které si nechají ubližovat dvacet, třicet let.

Hrdinka této knihy svěřovala své trápení téměř čtyřicet let deníku. Její příběh je hlubokou sondou do duše ženy, která je téměř denně vystavována pokořování, kritizování, vyhrožování, zesměšňování i fyzickým atakům manžela. A domácí násilí spolu s aktéry stárne. Asymetrický vztah v pozdějších etapách života eskaluje. S nemocemi a povahovými změnami manžela ve stáří přicházejí i nové způsoby nátlaku – od terorizování až k dominantnímu fyzickému násilí. Mezi řádky čteme, jak hrdinka knihy své skutečné pocity popírá. Jak je přecitlivělá a nedokáže ventilovat své emoce: jednou upadá do apatie a netečnosti, jindy je vznětlivá. Vnitřní panika, úzkosti, deprese se u ní střídají s pocity viny a studu. Přijala roli oběti a přestala znát svou vlastní cenu. Chladného, arogantního manžela nedokázala opustit, protože on přece „potřeboval její péči“. Stejně jako u většiny starších žen je morální dilema ústřední postavy této knihy svázáno s tradiční představou o genderových rolích a postojem k manželství. Přestože ji mlčení celá léta „bolelo“, nenašla v sobě dost síly z bludného kruhu vystoupit.

Teprve v okamžiku, kdy si oběť uvědomí, proč se jí svírá žaludek, kdykoli klíč zarachotí v zámku, a položí si otázky: Kdo vlastně jsem? Co od života chci? Kdo si skutečně

zaslouží mou lásku?, možná najde dostatek odvahy svěřit se, přijmout pomoc a odejít do bezpečí, s vidinou, že se jednoho dne z toho děsivého snu probudí.

Mgr. Martina Vojtišková, předsedkyně Asociace pracovníků intervenčních center ČR, vedoucí a terapeutka Intervenčního centra pro osoby ohrožené domácím násilím v Ústeckém kraji

23. 5. 1984

Jeli jsme autem na hřbitov a on mi pak ujel. Šla jsem domů pěšky. Potom mi rozsypal po chodbě shnilé brambory. Hledá toaletní papír a při tom nadává na Pavlíka. Prý slídí, kde nemá.

Pravidelné návštěvy hřbitova. Na Dušičky a Štědrý den jsme se tam scházeli i s dětmi a vnoučaty. Vždycky jsem zkrášlila hrob svých rodičů čerstvě zakoupenými květinami, na Vánoce i jmelím, šiškami a malým stromečkem s vánočními ozdobami. On na hrob svých rodičů dával zhruba deset let totéž jmelí. Po Vánocích ho vždycky opatrně uložil do igelitového pytlíku, aby posloužilo napřesrok. Bylo mu líto utratit těch pár korun za nové.

Červen 1984

Už dva dny řve, že jsem mu sebrala jeho špinavou košili a chtěla ji vyprat. Vyhrožuje. Prý mě kopne do pr...e.

Teprve nedávno jsem se od jeho bývalého spolupracovníka dozvěděla, že s ním nikdo nechtěl sedět v kanceláři, protože prý moc nedbal na osobní hygienu. Styděla jsem se ještě po těch letech. Ale já s ním bojovala o každý kousek prádla, abych ho mohla vyprat, a také ho neustále honila, aby se vykoupal.

3. 7. 1984

Scéna v kuchyni. Údajně nemá kam položit chleba. Zmlátil mě!

19. 10. 1984

V obýváku nepořádek, halda papírů, časopisů a starých novin. Roztrídila jsem časopisy – zvláště *Svět motorů*, zvláště *Bezpečnost*, zvláště noviny, svázala je a dala na hromadu ke stolu. Druhý den jsem měla u postele svázanou hromadu svých časopisů a ořechy. Hrozný cirkus, nadávky, že mě kopne do pr...e, že jsem zralá na psychiatra, abych táhla apod.

Ano, s tím psychiatrem měl naprostou pravdu. Opravdu jsem na něj byla zralá. Stále jsem přemýšlela, proč zrovna já. Proč se ke mně tak chová?! Vždyť skoro nedělám nic jiného, než že se mu dnem i nocí snažím vyhovět. Jídlo dostal až pod nos, na domácí práce nemusel sáhnout, o děti jsem se starala dobře. Nikam jsem sama nechodila, snad jen občas ke kamarádce, kterou ovšem nesnášel. Nebrala si servítky, a tak se občas pohádali.

20. 10. 1984

Kýbl se splašky u mé postele. Na chalupě se nesmělo zato-
pit, údajně jsem posledně spálila hodně uhlí.

21. 10. 1984

Kocour Honza se na chalupě vyčůral na zem. Ráno jsem loužičku honem myla, aby to nepáchlo. Boty, které stály na zemi, jsem dala vedle, abych mohla podlahu vytrít. Vzápětí na mě zařval: „Dej ty boty na okno!“ Odmítla jsem, že stačí postavit je dál, do rohu místnosti. Nadávky pak nebraly konce: „Ty krávo, kopnu tě do pr...e. Uděláš, co ti řeknu, nebo Honzu před tebou zabiju! Budeš poslouchat, co ti říkám.“ Nakonec jsem ty boty na okno musela dát.

Zpětně si říkám, že by Honzu určitě nezabil. Měl ho rád, často se s ním mazlil a kocour jeho společnost vyhledával. Když však začal vyhrožovat, že zvířeti ublíží, raději jsem ustoupila...

Březen 1985

Donesl ze sklepa těžkou ždímačku a postavil ji před záchodovou mísu. Na květinové stěně jsem našla pověšené jeho špinavé ponožky.

Co budeme dělat, až budeme oba v důchodu? Už tenkrát jsem se toho děsila a umiňovala si, že snad budu přesluhovat, třeba zadarmo.